

TAJEMSTVÍ SPOLEČENSTVÍ 4.

Draží bratři a sestry, přátelé a vzácní hosté,
milost Vám a pokoj ve jménu našeho Pána Ježíše Krista!

Na samém začátku bych se s vámi rád sdílel o tom, co jsme prožili minulý víkend s mládežníky v Jeseníku. Jak víte, vyrazili jsme pomoci lidem, kteří se potýkají s následky zářijových povodní.

Pokud chcete vědět, co při tom prožívali naši mladí, jaké to bylo, s čím se setkali, pak se jich v kavárně po bohoslužbách zeptejte. Některé jejich zkušenosti jsou komické a až k neuvěření.

Za sebe chci říct pouze čtyři věci: prvně to, že jsem na naše mladé nesmírně hrdý. **Obětovali svůj čas a pohodlí, aby pomohli neznámým lidem.** V sobotu i neděli bez řečí makali tam, kde bylo potřeba. A věřte mi, nebyla to vždycky snadná práce – dobývání věcí z bahna, vyklízení, čištění, přidávání zedníkům, stavění...

To druhé: **někteří z těch, kterým pomáháte, jsou vděční.** A jsou rádi, když od nich přijmete jídlo, které vám připraví. Ale ne vždy to tak je. Už je mnohde vidět únava a také strach ze zimy. Někdy se projevuje nespokojenost či hněv.

Zatřetí: **když se zapojíte, dotýkáte se lidské bolesti.** Problém druhých se i pro vás najednou stane problémem osobním. V očích postižených vnímáte únavu a smutek. Někdy nejde moc co říct, prostě jenom nasloucháte příběhům...

A konečně za čtvrté: když vidíte, co všechno voda sebrala či poničila, když vidíte stav silnic, železnice, a především domů a kdysi krásných zahrad, které se proměnily v pustou krajinu, pak vám **některé vaše touhy či nespokojenosti přijdou najednou poněkud nepatřičné.** Pokud si někdo myslí, že se má špatně, pak mu vřele doporučuji, ať si udělá brigádu na Jesenicku či Krnovsku...

Tváří tvář lidské bolesti a neštěstí, které jsem tam za ty dva dny potkal, jsem přemýšlel nad tím, jestli se vůbec máme, my věřící, čím chlubit. Odpověď jsem pro sebe našel v Žalmu 44, kde ve verši 9 stojí:

Po všechny dny byl Bůh naší chloubou, tvému jménu chceme vzdávat chválu věčně.

Pojďme společně poděkovat Bohu, který je naší jedinou chloubou. Nad to víme, že je dlouho shovívavý a milosrdný. Neopouští nás ani v těch těžkých časech...

Dnes opět navážu slovo o tom, jaká je **LÁSKA**, jak nám připomíná apoštol Pavel ve svém prvním listu do Korintu, kde ve 13. kapitole, verši 4. píše, že:

Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá.

Nevím, zda jste se na text dívali, ale pozoruhodné na něm je, že Pavel pozitivum **LÁSKY** popisuje i tím, čeho se skutečná láska vyvaruje.

Dnes se podíváme na to, co to znamená, že se láska **NEVYCHLOUBÁ A NENÍ DOMÝŠLIVÁ**. Obě slova spolu souvisí a poukazují na to, že ten, kdo se vychloubá a je domýšlivý (nadutý), potřebuje sám sobě něco dokazovat.

- ***Jak na Vás působí ti, kteří se něčím chlubí či chvástají?***

Na mě působí především **směšně**... A občas zapátrám v paměti, jestli i já jsem náhodou někdy na někoho nepůsobil směšně, když jsem se s něčím „vytahoval“.

Vzpomínám si, jak jsme jednou s Jitkou poslouchali rozhovor našeho staršího syna a jeho stejně starého bratrance v době, kdy to byli ještě malí kluci. Znáte to, kluci se rádi chvástají a chtějí trumfnout jeden druhého. Synovec se chvástal, že až bude velký, tak bude tak šikovný jako jeho tatínek. A skutečně je velmi šikovný. No a můj syn, aby nezůstal pozadu a bratrance přetrumfoval, prohlásil, že až on bude velký, bude se umět tak krásně vztekat jako jeho tatínek. K mé úlevě se naštěstí jeho touha nenaplnila...

Nevím, jak vy, ale já mám rád setkávání s bývalými spolužáky ze školy či kolegy z práce, případně se spoluhráči z fotbalu. Nicméně se některá setkání na konci večera často proměňují na „klubu chlubílků“.

Zajímavé je, že většinou **ten, koho život tvrdě převálcoval, toho moc nenamluví**. Naopak, ti úspěšní hodně vyprávějí o tom, co se jim povedlo, jak se jim v životě skvěle daří, kde všude byli na dovolené, co všechno si koupili a jaké mají velkolepé plány.

Zjistil jsem, že tato setkání mají i svou druhou tvář. S přibývajícím věkem, když přicházejí nelehké životní situace nebo nastupují vleklé nemoci, se naše postoje najednou proměňují. Mnohdy si začínáme klást podstatnější otázky: *O co v tom životě doopravdy jde? Co je vlastně skutečný úspěch? Existuje nebo neexistuje nějaká absolutní pravda? Byl jsem vůbec někomu prospěšný? Dává mi můj život smysl?*

Se zármutkem jedním dechem dodávám, že hodně „chlubílků“ jsem potkal i mezi křesťany. Často mezi těmi, kteří jsou úspěšní ve službě a jsou (a nebo chtějí být) všeobecně známí a uznávaní.

Nejedenkrát jsem zažil, jak dlouhosáhle vyprávěli o uzdraveních a zázracích, které skrze ně Bůh učinil. Přitom strhávali pozornost hlavně na sebe a docela hezky si budovali kult osobnosti, i když svým posluchačům tvrdili, že „budují jejich víru“.

Mimochodem, nic takového u Ježíše v evangeliích nevidím. Ježíš toho moc nevysvětluje, druhým do hlavy neklavíruje zbytečné řeči o úspěších, nebo o tom, kolik lidí uzdravil a kolik dobra ve službě rozdal a napáchal. Prostě jenom přijde, naslouchá, jedná. A pak pokračuje dál ve své cestě a svém poslání (i když někdy se u někoho občas krapet déle zdrží – na večeri a tak...).

- *Vybavíte si nějakou biblickou postavu, která se chvástala?*

Napadá mě můj jmenovec – apoštol Petr – který se chvástal, že i kdyby Ježíše všichni opustili, on určitě ne...

Mám za to, že opakem chvástounství je zdvořilost a skromnost. Tedy láska, která se nevychloubá zůstává jednoduše **ZDVOŘILÁ a SKROMNÁ.**

A skromným se může stát ten, kdo si je vědom své hodnoty. **Je si jistý sám sebou** – ví, kým je, komu patří, a tedy nemá potřebu nějak na sebe upozorňovat svými úspěchy. **Nemá potřebu se s někým neustále poměřovat.** (Nebo v kontextu víry řečeno: nemá potřebu si neustále přeměřovat teplotu svého duchovního zápalu a víry.)

Skutečná **LÁSKA se víc zajímá o toho druhého.** Upozorňuje na jeho úspěchy a hledá jeho prospěch. Hledá, kde druhého může povzbudit, podržet, upozorňuje na to, co se tomu druhému zdařilo.

S opravdovou, doslova zhmotnělou skromností a zdvořilostí jsem se setkal v tomto týdnu. Musel jsem konzultovat nějaké problémy kolem dost komplikované knihy, kterou připravujeme do tisku. Svůj vzácný čas mi věnoval jeden velmi uznávaný profesor z Filosofické fakulty UK. Povídali jsme si o knihách, autorech, překladech, úskalí překladů z angličtiny do češtiny.

Víte, přestože mám načteno opravdu hodně knih z mnoha oborů, došlo mi, že sedím se skutečným odborníkem a znalcem. A v duchu jsem si přiznal, jak málo toho ve skutečnosti znám. **A přesto jsem se v přítomnosti pana profesora necítil nijak trapně.** Byl nesmírně přátelský a laskavý. V podstatě se mnou mluvil na mojí úrovni. Neměl vůbec potřebu mi dávat na odiv své znalosti či odbornou převahu. Byl to pro mě doslova euforický, nebo ještě lépe řečeno literárně-kulinářský zážitek. O to víc mě těší, že o panu profesorovi vím, že je vyznávajícím křesťanem.

Pojďme se posunout k dalšímu slovu: **DOMÝŠLIVOST** (v kralickém překladu se mluví o **NADÝMÁNÍ**).

Nevím jak vás, ale mě občas nadýmá cibule, fazole nebo čočka. Nicméně tohle není ten druh nadýmání, který měl autor na mysli.

- *Co podle Vás charakterizuje nadutce, tedy domýšlivého člověka?*

Asi nejvíce ho charakterizuje jeho nabubřelé ego. Jde tedy o **NADÝMÁNÍ LIDSKÉHO EGA**.

Zatímco to „chvastounství“ je věcí spíše vnější, „nadýmání“ (domýšlivost) je **záležitostí naopak vnitřní**. Ten, kdo se chvástá, se chce předvést před ostatními, zatímco ten, kdo je domýšlivý se „předvádí“ hlavně sám před sebou.

- *Vybavíte si nějakou biblickou postavu, která se chovala jako nadutec?*

Jedním z takových ukázkových nadutců je **Nábal** (ten příběh si vyhledejte v 1. knize Samuelově 25. kapitole, rozhodně stojí za přečtení).

Napadají mě hned tři důvody, proč někdy máme příliš nabobtnalé ego. **Bud' proto, že si nevěříme** a kompenzujeme to takovým tím „chlapáctvím“ (u žen si to netroufnu pojmenovat), **snažíme se sami sobě (ale i druhým) dokázat, že jsme někým výjimečným**.

Anebo jde o opačný případ: **sami sebe bereme příliš vážně**, přikládáme sami sobě, své osobě, svým znalostem nadmíru velký význam – jako kdybychom byli středobodem vesmíru, nebo alespoň dění kolem nás. **Jsme přesvědčeni o tom**, že jsme se narodili pod šťastnou hvězdou a jsme skutečně výjimeční. Druzí by nám měli naslouchat, měli by si nás vážit, na rukou nás nosit...

A nakonec: domýšliví, nadutí a pyšní lidé jsou přesvědčeni o své spravedlnosti a **jako měřítko všech věcí mají vlastní sebespravedlnost** (nakonec to byl

případ skupiny „sebespravedlivých“ Ježíšovy doby, které známe po označením farizeové).

Sám se v přítomnosti člověka s příliš nabubřelým egem necítíme vůbec dobře. Někdy je mi za něho až trapně. A snažím se co nejdříve vymanit z jeho vlivu.

Přiblížím to příběhem, jak jedno takové setkání dopadlo. Občas se účastním odborných teologických konferencí s tématy, která mě zajímají. Pravidelně se tam vyskytuje v Čechách jeden hodně známý kazatel, který i když nemá k danému tématu zrovna co říct, vždycky se přihlásí o slovo a nějak vstoupí do diskuse. **Někdy mám pocit, že jenom proto, aby o sobě dal vědět.** Přiznám se, že je mi někdy za něj trapně a trpím tak, že mám chuť zalézt někam pod lavici. Jednou jsem to už nevydržel a co nejlaskavěji jsem ho upozornil, že zřejmě reaguje na úplně jinou přednášku, než kterou jsme my ostatní právě vyslechli. No, asi jsem ho urazil, protože se mi od té doby vyhýbal.

Víte, v čem byla pro mě tato konkrétní zkušenost cenná? Uvědomil jsem si, že stejně nadutě někdy mohu na druhé působit i já, když se do něčeho nevhodně zapojím..., nebo **mám nutkání k nějaké záležitosti rozhodně něco dodat.**

V takové chvíli nutkání je dobré vzpomenout si na to, co říká Pavel ve stejném listu do Korintu, z něhož vycházíme (říká to jenom o několik kapitol dříve), totiž že: *„Známost nadýmá, kdežto láska vzdělává.“*

Jinak řečeno: **poznání věcí bez lásky tě činí pyšným člověkem, zatímco poznání v propojení s láskou z tebe udělá někoho, kdo bude druhé budovat.**

Nějak si rychle nevybavuji, co pomáhá proti nadýmání z cibule nebo nějaké jiné zeleniny či luštěnin (snad fenykl?), ale mám za to, **že proti nadměrnému nadýmání charakteru, nafukování našeho ega, je nejlepší protilátkou pokora.**

Jak už jsem naznačil ruku v ruce s domýšlivostí kráčí pýcha – pýcha na to, že něco znamenám, že jsem něčeho dosáhl, že mě druzí vyvyšují...

Bud'me proto Bohu vděční za lekce pokory, které nám v životě udílí. Není vždy jednoduché takovou lekci přijmout, nicméně má určitě skvělý výsledek – nadmuti samou pýchou poznání či sebespravedlnosti nepraskneme jako přefouknutý pouťový balónek.

Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna. Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychoval? (...) Přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnost těm, kdo jí prošli. (Židům 12:6-7, 11)

Ámen.

Petr Plaňanský (3. 11. 2024, KS Nymburk)